

2183
II K

5035

O NOWYCH I MAŁO ZNANYCH
GATUNKACH MOTYLI
FAUNY GALICYJSKIEJ.

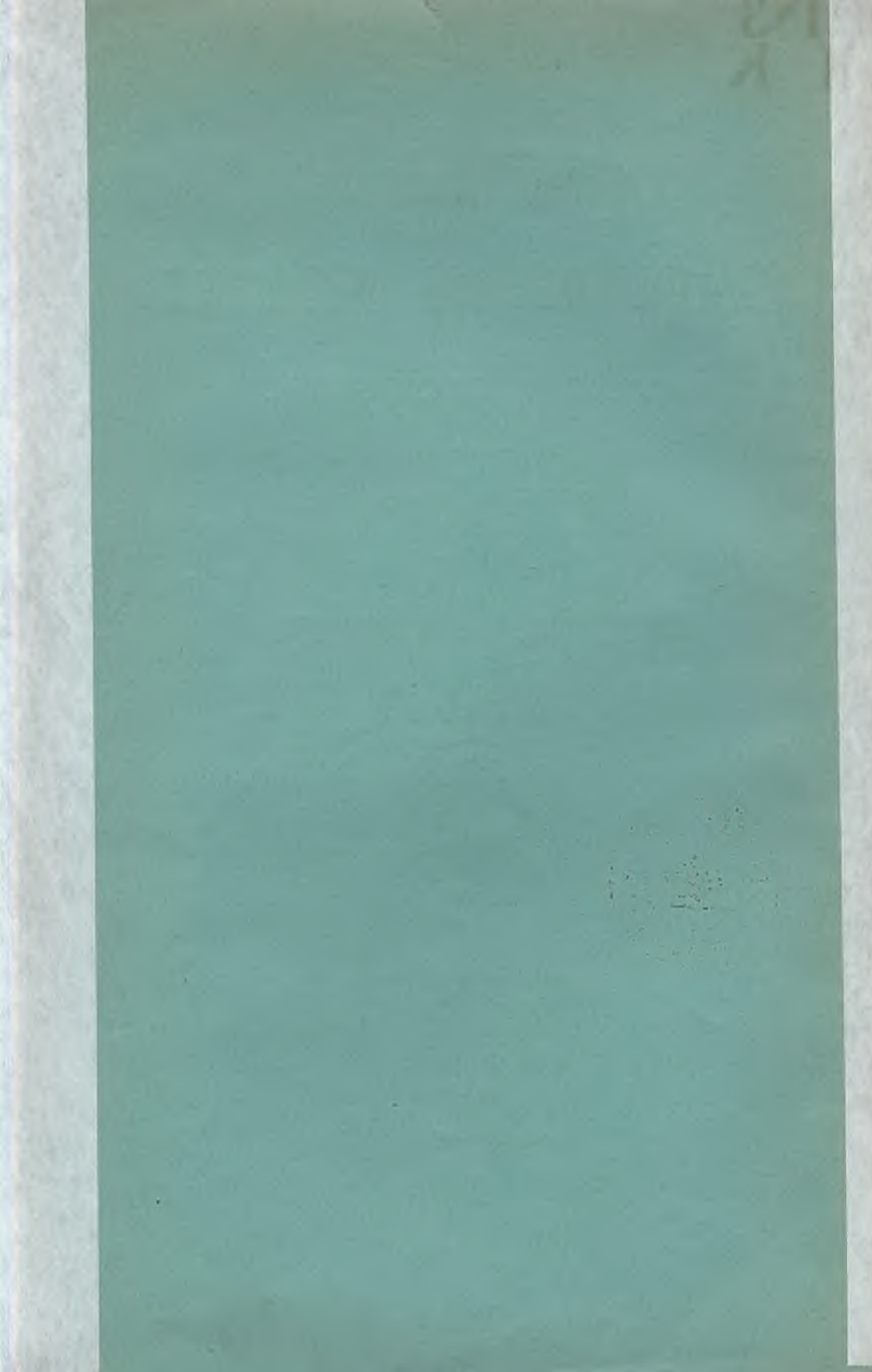
PRZYZYNEK PIERWSZY.

NAPISAŁ

Dr. STANISŁAW KLEMENSIEWICZ.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
W DRUKARNI UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego.
1899.

O NOWYCH I MAŁO ZNANYCH

B-15897

GATUNKACH MOTYLI

FAUNY GALICYJSKIEJ.

PRZYZYNEK PIERWSZY.

NAPISAŁ

Dr. STANISŁAW KLEMENSIEWICZ.

12183
XII 76

W KRAKOWIE.

NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.

W Drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego

pod zarządem Józefa Filipowskiego.

1899.

Bz 58549
640351 II

Osobne odbicie z Tomu XXXIV. Sprawozdań Komisji fizyograficznej
Akademii Umiejętności w Krakowie.

B 15847

20,

O NOWYCH I MAŁO ZNANYCH GATUNKACH MOTYLI FAUNY GALICYJSKIEJ.

PRZYCZYNEK PIERWSZY.

NAPISZAŁ

Dr. Stanisław Klemensiewicz.

Celem uzupełniania wiadomości o nowych i mało znanych gatunkach motyli krajowych, postanowiłem na przyszłość w miarę nagromadzenia się materiału, ogłaszać odnośne przyczynki. Przyczynki będę kreślił w głównych zarysach według planu, powziętego w mej odnośnej pracy, ogłoszonej w tych Sprawozdaniach w roku zeszłym; jednak dla uproszczenia rzeczy ograniczę się w nich do podania dat i spostrzeżeń nowych, opierających się wyłącznie na własnych doświadczeniach.

I.

W roku bieżącym pomnożyła się literatura lepidopterologiczna o dwie tylko prace, dotyczące fauny motyli krajowych, a umieszczone w T. XXXIII Sprawozdań Komisji fizyograficz. Akademii Umiejętności w Krakowie:

I. Dr. S. Klemensiewicz; O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej.

II. F. Schille; Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Część II.

Druga z nich obejmuje dalszy wykaz motyli drobnych (*Microlepidoptera*) rzeczonyj okolicy. Nadto zasługuje na uwagę dalszy ciąg wymienionej już w roku zeszłym pracy C. Hormuzaki'ego „Die Schmetterlinge (Lepidoptera) der Bukowina; II. Theil (Fort-

setzung). Verhandl. d. k. k. zool. botan. Gesell. in Wien; B. XLVIII, 1898⁴. Autor zwraca tam w swych badaniach porównawczo-faunistycznych, niejednokrotnie uwagę na sąsiednią ziemię galicyjską.

Ze 105 gatunków, wymienionych w ostatnim wykazie Schillego (II), okazało się 25 dla fauny krajowej nowych, które łącznie z 51 formami, w bieżącym roku¹⁾ nowo dla Galicyi przeze mnie odkrytemi, pomnażają liczbę form nowo wykrytych o 76. Ogólna liczba wszystkich w Galicyi znanych głównych form gatunków wynosi przeto dzisiaj 2134, odmian i aberacyj 305, razem form 2439.

Następujący wykaz obejmuje gatunki motyli zebranych w roku bieżącym, (po części także w latach zeszłych), przeważnie w tych okolicach kraju, o których w mej zeszłorocznej pracy wspomniałem.

Gatunki zestawiono i nazwano według katalogu Staudingera i Wockego, a na wyjątkowe zmiany zwrócono uwagę w odnosnych miejscach.

II.

Gatunki, których dotąd dla fauny krajowej nigdzie nie wykazano, oznaczam gwiazdką (*). Rzymskie liczby, ujęte w nawias, odnoszą się do prac wymienionych w części I.

Rhopalocera.

Syrichthus B.

1. *Carthami* Hb. Gatunek rzadki, znany u nas przeważnie z górskich okolic Galicyi zachodniej, pojawia się też w nizinie; w okolicy Brodów znalazłem na suchej łące przyleśnej, w połowie czerwca, samca niezwykle wielkich rozmiarów.

Heterocera.

Sphinges.

Zygaena F.

*2. *Achilleae* Esp. *ab.* Na cmentarzu brodzkim pojawiła się w połowie sierpnia, w towarzystwie wielu zwyczajnych okazów, samica, o wybitnie żółto naprószonej skrzydłach przednich, zgaszczająca się z dyagnozą odmiany *Bitorquata* Mén.: „*alis anter. flavicantibus*“.

¹⁾ Znacznej części okazów mego zbioru najnowszego, dla braku czasu oznaczyć jeszcze nie mogłem.

Bombyces.**Lithosia F.**

3. *Muscerda* Hufn. Jeden okaz przy lampie w Brodach, 16. sierpnia. Gatunek znany dotychczas tylko z niewielu miejsc Galicji wschodniej.

Psyche Schrk.

4. *Opacella* H. S. Dwie samice *ex l.* przy końcu czerwca; kilka gąsienic w charakterystycznych woreczkach znalazłem w lesie liściastym koło Lwowa na pniu dębu, w znacznej odległości od ziemi; żywiłem je trawami.

Dasychira Stph.

*5. *Fascelina* L. *ab.* Szczególną odmianę wyhodował p. F. Schille w Rytrze w licznych okazach, (z których kilka w podarunku otrzymałem), z gąsienic karmionych modrzewiem. Różni się od formy głównej tłem skrzydeł przednich, które z powodu znacznego zaniku czarnego napróżenia i nakreśleń czarnych, jest o wiele jednostajniej i jaśniej popielate. Motyle lęgły się w połowie lipca. Bliższych szczegółów o tej oryginalnej aberacyi obiecał niebawem udzielić p. Schille.

Noctuae.**Simyra O.**

6. *Nervosa* F. W jesieni roku zeszłego napotkałem koło Brodów, na obszernym suchym ugorze, liczne gąsienice tego gatunku. Przebywają na nędznych krzaczkach wilczomlecza (*Euphorbia cyparissias*) pojedynczo i przepoczwarzają się w dość tegim oprzędzie, w drugiej połowie września. Hodowane w domu, przyczepiały oprzędy wolno, najchętniej na drucianej siatce skrzynki drewnianej, mimo iż miały do dyspozycji ziemię mchem pokrytą i płyty torfu. Poczwarki bardzo żywe poruszają się często w swych oprzędach (najwięcej wieczorami); zimują i wydają motyle niemal od początku do końca maja. Okazy w domu wylęgłe najczęściej nie są dobrze rozwinięte, (prawdopodobnie dla braku stosownej wilgoci), gdyż końce skrzydeł pozostają ku górze zagięte; wiele też okazów w poczwarcie już zupełnie wykształconych, nie mogło opuścić jej skorupy; (porówn. I. pag. 20).

W roku bież. nie znalazłem na rzeczonem miejscu o tej samej porze, mimo skrzętnych poszukiwań, ani jednej gąsienicy; przeto *S. Nervosa* zdaje się być u nas gatunkiem bardzo lokalnym

(dotychczas tylko koło Brodów), lecz tamże w niektórych latach dość pospolitym.

Agrotis O.

7. *Stigmatica* Hb. W lasach rytrzańskich koło Starego Sącza, jeszcze 18. sierpnia dwa okazy przy lampie.

8. *Simulans* Hufn. Piaszczyste pochyłości wzgórzy łyczakowskich przy Lwowie, wieczorem na kwiatach przy końcu czerwca; rzadki.

Mamestra Tr.

9. *Dentina* Esp. *ab. Latenai* Pier. Jeden okaz tej ciemnej aberacji pojawił się w okolicy Lwowa na kwiatach, w połowie czerwca.

Nonagria O.

10. *Sparganii* Esp. Przebywa wraz z dwoma innymi krajowymi gatunkami tego rodzaju (*N. Cannae* O. i *Arundinis* F.) tylko w moczarowatych okolicach Galicyi wschodniej. Jedna piękna samica przyleciała do lampy w Brodach 18. sierpnia.

Taeniocampa Gn.

11. *Incerta* Hufn. *ab. Fuscata* Hw. Odmiana rzadka, o skrzydłach przednich niemal jednostajnie brunatnych. Lwów *ex l.* 28. marca. Poczworka zimuje.

Plusia O.

12. *Gutta* Gn. Daleko rozprzestrzeniony, we wschodniej części kraju o wiele pospolitszy. Pojawia się w dwóch generacjach niemal od początku maja do początku października, najliczniej w maju i sierpniu.

W Brodach otrzymałem z jaj, złożonych dnia 1. września, kilkadziesiąt gąsienic, które po łatwym przezimowaniu wydały motyle na wiosnę roku następnego między 19. a 25. maja. Jajo stosunkowo drobne, sferoidalne, u spodu nieco spłaszczone, od góry ku dołowi gęsto brózdtkowane; zrazu białawo-zielone, zmienia kolor przed wyłgnięciem się gąsienicy na brudno-perłowo zielony z brunatną plamką u szczytu (prześwietlającą głową). Gąsienice legną się na szósty dzień po złożeniu jaj; przed zimą zrzucają trzykroć skórę, (trzeci raz między 5. a 12. października), poczem zimują ukryte między zeschniętym liściem; po raz czwarty linia się w drugiej połowie kwietnia roku następnego. Pierwsze dwie gąsienice zaczęły się zapoczwarzać 30. kwietnia. Poczworki brunatne, spodem całkowicie lub tylko na kładunie białe, okryte lekkim przędem białym, przyczepionym w kątach skrzynek.

Pierwszy motyl wylął się 19. maja. Gąsienice karmiłem krwawnikiem (*Achillea*). Dwie gąsienice na drugą generację motyla, znalazłem ubiegłego lata na bylicy (*Artemisia*); z nich wylął się tylko jeden motyl 1. października, drugi zimuje w stanie poczwarki.

Heliothis Tr.

13. *Ononis* F. Bardzo rzadki. Lwów *ex l.* 29. maja. Niezawodnie w dwóch pokoleniach od maja do końca lipca. Gąsienica na kwiatkach *Ononis* i *Salvia*; poczwarka na pierwsze pokolenie motyla zimuje.

Thalpochares Ld.

14. *Purpurina* Hb. Tę piękną południowo-europejską nocnicówkę, wykazaną dotychczas tylko w jednym okazie z Bileza (w pow. zaleszczyckim) na Podolu, udało mi się odnaleźć tego roku w okolicy Brodów; lata w sierpniu.

Hypenodes Gn.

15. *Costaestrigalis* Stph. W okolicach moczarowatych daleko rozprzestrzeniony, jednak wszędzie bardzo rzadki. Jeden okaz znalazłem 23. sierpnia, uwijający się o zmroku na bagnistych łąkach koło Brodów.

Geometrae.

Acidalia Tr.

16. *Inornata* Hw. v. *Deversaria* H. S. Tę odmianę, która dotychczas tylko w jednym okazie u nas była znana, znalazłem na przyleśnej łące w Brodach, 16. sierpnia. Forma główna jest również bardzo rzadka.

17. *Strigaria* Hb. Na suchych, chudych łąkach przyleśnych koło Brodów, przy końcu sierpnia. Zauważany tylko we wschodniej Galicyi.

Rhyparia Hb.

*18. *Melanaria* L. Gatunek właściwy okolicom bagnistym przeważnie północnych krain europejskich. Odkryłem go w kraju dnia 16. września b. r. na cmentarzu brodzkim, w jednym okazie (♂), wypłoszonym z krzaków bzu tureckiego; zresztą u nas nieznan.

Selenia Hb.

19. *Tetralunaria* Hufn v. *gen. II. Aestiva* Stgr. Lwów; kilkanaście gąsienic otrzymałem w kwietniu z jaj, pochodzących

z parki zkopulowanej w domu. Motyle leżały się między 11. a 29. czerwca. Wobec bardzo szybko postępującego przeobrażenia, nie jest wykluczoną trzecia generacja.

Boarmia Tr.

*20. *Repandata* L. ab. *Destrigaria* Hw Małą samicę tej rzadkiej, jednostajnie ubarwionej aberacji, wyhodowałem z gąsienicy we Lwowie, 16. czerwca 1897.

Minoa B.

*21. *Murinata* Sc. ab. *Monochroaria* H. S. Jeden wybitnie płowo-żółty okaz, na przyleśnej łące koło Brodów, 5. czerw. 1898.

Lygris Hb.

22. *Reticulata* F. Trzy okazy w górskich lasach Roztoki Wielkiej koło Rytra, 25. lipca.

Cidaria Tr.

*23. *Anseraria* H. S. Odkryłem go w jednym okazie na Wysokim Zamku przy Lwowie, 19. czerwca 1897.

24. *Firmata* Hb. Rozprzestrzeniony, jednak rzadki. W Brodach znalazłem 7. sierpnia na sosnie gąsienicę, z której motyl wylął się 4. września tego samego roku.

25. *Fluviata* Hb. Pięknego samczyka tego bardzo rzadkiego Miernikowca znalazłem w Brodach na ścianie domu, 31. października 1897; prócz tego wykazano u nas jeszcze jeden tylko okaz z Łańcuta.

Eupithecia Curt.

26. *Innotata* Hufn. Wiele gąsienic koło Brodów w jesieni na *Artemisia campestris*. Gąsienice bardzo zmienne; poczwarki zimowały. Motyle (ciemne okazy) leżały się między 8. maja a 11. czerwca. Dotychczas był wykazany w jednym egzemplarzu z Bełdnarówki koło Lwowa.

*27.? *Pumilata* Hb. W połowie kwietnia r. 1897 zebrałem w Brodach po grobowcach tamtejszego cmentarza kilkanaście okazów nieznanego mi gatunku z rodzaju *Eupithecia*, który w Wiedniu oznaczono jako *Pumilata* Hb. Okazy moje jednak nie zgadzają się wcale z opisem rzeczonego gatunku w formie głównej, a tylko poniekąd przypominają jego odmianę *Tempestivata* Z. Ponieważ jest możebnem, że jest to gatunek jeszcze nie opisany, podaję jego cechy:

Alae cinereo-albidae, tribus strigis geminatis, lineaque submarginali acute dentata dilutioribus, spatius inter strigam exteriorum et lineam submarginalem, anteriores etiam inter strigam inferiorem et mediam fulvescentibus; costis infra strigam exteriorum nigris. Striga exteriorum alar. anter. in cellula 3 fracta et a limbo recedenti, in costa 6 paullulum recurvata; linea limbali alarum interrupta, ciliis variegatis. Long. alae anter. 9—10 mm.

Wierzchołek skrzydeł przednich dość ostry. Skrzydła o trzech zdwojonych, białawych prążkach poprzecznych, słabo ząbkowanych, oraz białawej, drobno lecz ostro ząbkowanej linii falistej. Na skrzydłach tylnych dwie prążki bliższe nasady zamienione na cztery równoległe, ciemniej popielato pooddzielane rysy poprzeczne. Tło skrzydeł właściwie jasno-popielate, lecz ciemniej naprószone; przestrzeń między prążką zewnętrzną a linią falistą, na skrzydłach przednich także między prążką środkową a wewnętrzną rdzawo-żółta, przy brzegu ramiennym zaciemniona. Na skrzydłach przednich prążka wewnętrzna, oraz wewnętrzna linia prążki środkowej, są pod brzegiem ramiennym prostokątnie załamane. Prążka zewnętrzna, w połowie pachowej z kranccem równoległa, załamuje się w komórce 3 słabo ku nasadzie i oddala w dalszym ciągu od kranca; na żyłce 6 jest znowu ku zewnątrz nieco zagięta; w połowie ramiennej jest ona od strony wewnętrznej ograniczona czarnym cieniem, na którym żyłki tworzą czarne strzałki, zwrócone ostrzem ku nasadzie. Również na skrzydłach tylnych jest prążka zewnętrzna w komórce 3 załamana i od strony nasady na żyłkach czarnawo ograniczona. Część skrzydeł między prążką środkową i zewnętrzną, oraz linią falistą a kranccem są siwe i zwykle najjaśniejsze, część przykranćowa nadto wzdłuż żyłek ciemnej plamista. Linia kranćowa czarna, w przedłużeniu żyłek poprzerywana. Strzępina w swej połowie nasadowej ciemno i biało upstrzona, w połowie końcowej jaśniej popielata.

Pyralidina.

Botys Tr.

28. *Sanguinalis* L. Jeden okaz napotkałem w Brodach jeszcze 16. sierpnia.

*29. *Cespitalis* Schiff. S. V. v. *Intermedialis* Dup. Odznacza się pięknie cynamonowo brunatnymi skrzydłami przednimi. Jeden okaz samca na cmentarzu brodzkim 18. sierpnia b. r.

30. *Flavalis* Schiff. S. V. Jedna samica w połowie sierpnia koło Brodów.

Crambus F.

31. *Fulgidellus* Hb. Bardzo lokalny; koło Brodów zauważyłem go w drugiej połowie sierpnia b. r. w wielkiej ilości, atoli w jednym tylko miejscu, mianowicie na brzegu młodego lasu sosnowego o suchym gruncie piaszczystym. Motyle ukrywają się po drzewach sosnowych.

32. *Fascelinellus* Hb. Rozprzestrzeniony, lecz bardzo rzadki. Jeden okaz wypłoszyłem 21. sierpnia wraz z poprzednimi.

33. *Geniculeus* Hw. Odkryłem go w Gołabkowicach przy Nowym Sączu na kwiecistej pochyłości górskiej, 9. sierpnia 1896¹⁾.

34. *Contaminellus* Hb. Bardzo rzadki. Na przyleśnej łące koło Brodów, 14. sierpnia, jedna samica. Prócz tego wykazany tylko w jednym okazie z okolicy Zaleszczyk (Bileze).

35. *Tristellus* F. *ab. Bivittellus*²⁾ Klem. Tę piękną aberację zebrałem w roku bieżącym w licznych i nader charakterystycznych okazach, na suchym ugorze piaszczystym koło Brodów, w drugiej połowie sierpnia; formy przejściowej do innych aberacji tego gatunku nie zauważyłem między moimi okazami. Motyle uwijają się późnym zmierzchem po nikłych ziołach i drobnych krzaczkach sosnowych, porastających rzeczony ugor. Aberacja bardzo lokalna.

Nephopteryx Z.

36. *Rhenella* Zk. Według Nowickiego ma być pospolity w okolicy Lwowa po płotach, w maju i czerwcu. Ja znalazłem go zeszłego roku dopiero pierwszy raz w kraju (koło Lwowa) w dwóch okazach gąsienicy, z których motyle wylęgły się 3. i 15. czerwca roku następnego. Gąsienica żyje w jesieni na osicie między dwoma płasko sprzężonymi liśćmi; zimuje prawie dorosła.

37. *Janthinella* Hb. Koło Brodów po wrzosinach w niektórych latach dość częsty. Motyle latają szybko, najczęściej zmierzchem, a siadają głową w dół zwrócone. Pora pojawu lipiec i sierpień.

Pempelia Hb.

38. *Fusca* Hw. Brody, w ogrodzie przy lampie 18 sierpnia; przebywa przeto także w okolicach nizinnych, obfitujących w piaski, mokrzary i lasy sosnowe.

¹⁾ Wymieniony tylko w dodatku pracy Garbowskiego: *Materialien z. e. Schmett.-Fauna Galiziens*, bez wszelkiej daty.

²⁾ W mem zeszłorocznym sprawozdaniu (I) zakradła się pomyłka druku, gdzie na str. [157], pod l. 215. f., zamiast *Brivittellus*, powinno być *Bivittellus*.

Acrobasis Z.

39. *Tumidella* Zk. Jedna samica w górskiej okolicy Rytra, ubogiej w dęby, 31. lipca; przedtem zauważano go tylko w Galicyi wschodniej.

Alispa Z.

*40. *Angustella* Hb. Odkryty w jednym okazie na suchej łące piaszczystej koło Brodów, 18. sierpnia 1898 (Klem.).

Euzophera Z.

41. *Terebrella* Zk. Pojawia się pojedynczo koło Brodów na brzegach lasów sosnowych jeszcze przy końcu sierpnia.

Homoeosoma Curt.

42. *Nebulella* Hb. W okolicy Brodów po lasach i piaszczystych łąkach, w sierpniu; przylatuje do lampy. Gatunek dość rzadki, rozprzestrzeniony w równinie wschodniej części kraju; pojawia się mniej licznie także w I. generacyi w maju i czerwcu.

Tortricina.**Teras Tr.**

43. *Umbrana* Hb. W lasach liściastych koło Lwowa i Brodów, pojedynczo od połowy września do początku listopada, rzadziej też na wiosnę blisko do połowy czerwca (okazy przezimowane); motyle ukrywają się za dniami, jak wszystkie gatunki *Teras*, między liśćmi drzew i krzaków, latają zaś wieczorem. Znany dotychczas zawsze jeszcze tylko ze wschodniej części kraju.

44. *Logiana* Schiff S. V. *ab. Germanana* Froel. Wypłoszony z krzaków przy Lwowie 29. września. Forma główna zjawia się pojedynczo i rzadko koło Lwowa i Brodów przez cały wrzesień. Wymieniony tylko w dodatku pracy Garb. (l. c.) bez wszelkiej daty.

*45. *Proteana* H. S. (W katalogu Staudingera wymieniony jako odmiana gatunku *Comuriana* Z., jednak z pewnością od niego różny). Odkryty w jednym okazie przy Lwowie (dolina Maruńki), 20. maja 1896; zresztą u nas nie znany.

46. *Aspersana* Hb. Jeden samiec w Rzyczanowie koło Rytra, złapany w zrębie zmierzchem 8. sierpnia. Gatunek rozsiedlony przeważnie w przedgórzu Karpat zachodnich.

47. *Forskaleana* L. Okolica Starego Sącza i Lwowa (także *ex l.* na klonie); od końca czerwca do pocz. sierpnia, w górach później; dość rzadki.

Tortrix Tr.

*48. *Chondrilla* H. S. Tę nadzwyczajnie rzadką Zwójkówkę, znaną dotychczas z południowo-wschodnich stepów Rosyi, odkryłem 16. sierpnia 1896 na cmentarzu brodzkim, porośłym w części mieszanymi krzakami, w części sośniną i niską roślinnością zielną na suchym gruncie wapnistym. Gatunek nowy dla fauny austro-węgierskiej.

*49. *Strigana* Hb. ab. *Stramineana* H. S. Aberacya rzadka, o jednostajnie żółtych skrzydłach przednich, pozbawionych zupełnie czerwonych nakreśleń. Jeden okaz koło Brodów przy końcu sierpnia.

50. *Politana* Hw. W Brodach wychowałem w drugiej połowie kwietnia b. r. wiele okazów z gąsienic, żyjących pojedynczo lub po 2—3 w sprzędzonych baldachach dzikiej marchwi, na gruncie piaszczystym. Zielone gąsieniczki znachodzą się w jesieni do końca września, poczem się przepoczwarczają na ziemi, rzadziej w baldachach; poczwarka zimuje.

U niektórych okazów (zwykle mniejszych) są brunatne znamiona na skrzydłach przednich mniej lub więcej zakryte srebrzysto siwą barwą tła, wskutek czego skrzydła są bardziej jednostajnie ubarwione; spód skrzydeł tylnych bywa u tej formy na całej powierzchni grubemi plamkami ciemno upstrzony.

51. *Bifasciana* Hb. Odkryty przez Nowickiego w jednym okazy w lasach Radłowych Górnych 21. lipca; dalsze trzy egzemplarze wypłoszyłem z krzaków koło Lwowa, w drugiej połowie czerwca.

52. *Conwayana* F. Na cmentarzu lwowskim, 2. lipca. Gatunek rozprzestrzeniony w całym kraju od nizin do dolin górskich, jednak wszędzie rzadki.

Olindia Gn.

53. *Ulmana* Hb. Daleko rozprzestrzeniony, lecz nie wszędzie i przeważnie pojedynczo. Koło Lwowa zauważyłem wiele okazów w cienistym i wilgotnym parowie zrębu leśnego, uwijających się szybko w gęstym zaroślu, w połowie czerwca. W okolicy Nowego i Starego Sącza (Tyliec, Gołąbkowice) rzadki; w lipcu i sierpniu. Ponieważ opis tego gatunku w dziele Heinemanna¹⁾ i wielu innych jest niedokładny, podaję go tutaj według bardzo pięknego i typowego egzemplarza samicy.

Tło skrzydeł przednich tuż za białą przepaską i przy samym krańcu jest rdzawe, między tem aksamitno czarne. Przy brzegu

¹⁾ Die Schmetterlinge Deutschlands und der Schweiz. Braunschweig, 1859.

ramiennym między białą przepaską a wierzchołkiem znajdują się trzy białe plamki, z których środkowa najwyraźniejsza; od tych plamek przebiega, zrazu trójkątnie rozszerzona, w dalszym ciągu nieregularnie zwężona i nieco wygięta wstęga popielato-niebieska o słabym połysku, ograniczona białymi plamkami. Przedziela ona skośnie wzmiankowaną część czarną w ten sposób, iż część skrzydła przy wierzchołku i przed kątem tylnym są czarne. Pod wierzchołkiem przed krawędziem mieszczą się trzy małe plamki popielato-niebieskie, białawo obwiedzione. W środku między przepaską białą a rzeczoną wstęgą popielato-niebieską, nieco bliżej brzegu ramiennego, znajduje się owalna czarna plama, a pod nią blisko brzegu pachowego plama popielato-niebieska, białawo ograniczona. Znamiona te są jednakże u przeważnej części okazów, zwłaszcza u wolno łowionych samców, jakby zamazane i bardzo niewyraźne. Biała przepaska poprzeczna na skrzydłach przednich jest u samców wązka, u samic (znacznie większych) dwa do czterech razy szersza.

Cochyllis Tr.

*54. *Udana* Gn. (*Alismana* Rog.). W Brodach 13. sierpnia 1898, przy lampie jeden okaz; znany tylko z Niemiec i Anglii. Oznaczył mi go Dr. Rebel w Wiedniu, jednak dla braku środków pomocniczych nie byłem w stanie skontrolować dokładności oznaczenia.

*55. *Moguntiana* Roessl. Jeden okaz na łące przyleśnej koło Brodów, 12. września 1897.

56. *Implicitana* H. S. Brody, na cmentarzu 27. sierpnia; znany był dotychczas tylko w jednym okazie z okolicy Lwowa.

57. *Roseana* Hw. Na przyleśnej łące z okolicy Brodów, 29. sierpnia; zauważany przez Nowickiego także 5. czerwca, w brzezynie: Lwowiec koło Sambora. Pojawia się przeto niezawodnie w dwóch pokoleniach.

Phtheochroa Sph.

*58. *Amandana* H. S. Tę piękną i wszędzie rzadką Zwójkówkę udało mi się wypłoszyć w dwóch świeżych okazach z krzaków tarninowych i berbersowych, porastających jałowe, spieczone słońcem wzgórza łyżakowskie przy Lwowie, 5. czerwca 1897. Gdzieindziej w kraju nie zauważany.

Penthina Tr.

59. *Postrema* Z. Bardzo rzadki. W mieszanych lasach liściastych koło Lwowa 8. czerwca, według Schillego także w Roz-

toce Wielkiej przy Rytrze, przeto w równinach i górach daleko rozsiedlony.

60. *Achatana* F. Dwa okazy w Rzeszowie *ex l.* w drugiej połowie maja. Gąsienica na tarninie.

Grapholitha Tr.

61. *Hohenwartiana* Tr. *v. Jaceana* H. S. Forma nie ustalona. Staudinger uważa ją za odmianę gatunku *Hohenwartiana*, Heinemann i De la Harpe a z nimi Sorhagen¹⁾ za odrębny gatunek. Wnioskując z bardzo wielkiego podobieństwa obu tych form, należy uważać je raczej za przynależne gatunkowo do siebie.

Jeden egzemplarz w Brodach przy lampie, 20. lipca.

62. *Solandriana* L. *v. Seminaculana* Hb. Dwa nieco już zlatane okazy napotkałem w drugiej połowie lipca koło Rytra. Gatunek znany w formie typowej i w rzeczzonej odmianie dotychczas tylko z górskich okolic nad Dunajcem.

63. *Cirsiana* Z. W zbiorze posiadam dopiero dwa okazy, znalezione w drugiej połowie maja koło Brodów. Gatunek zamieniany wielokrotnie z innymi pokrewnymi i z tego powodu niesłusznie poczytywany za pospolity.

*64. *Foenella* L. *ab. Unicolorana*. „*Macula alba marginis interioris infuscata*“. Odznacza się zupełnie zaciemnionem znamięm kształtu buta przy brzegu pachowym, które u formy zwyczajnej jest czysto białe i niekiedy rozerwane; znamię to jest u mojego okazu jednostajnie szerokie, przy końcu zastrzone i ku kątowi wewnętrznemu skrzydła znacznie wydłużone. Również zwierciadelko w kącie wewnętrznym ciemniejsze niż zwykle.

Jeden okaz tej melanotycznej aberacji przyleciał do lampy w Brodach 13. sierpnia 1898.

65. *Coronillana* Z. W okolicy Lwowa, po suchych łąkach w pobliżu *Cornilla varia*, w maju nie rzadki.

Phthoroblastis Ld.

66. *Argyrana* Hb. Dotychczas tylko dwa okazy przy Lwowie w maju.

Steganoptycha H. S.

67. *Ericetana* H. S. W Brodach, koło osik w drugiej połowie maja, rzadki.

¹⁾ Względem *Hohenwartiana* i jej odmian, porównaj uwagi L. Sorhagen'a w Berl. ent. Z. XXVI, 136—138.

68. ? *Quadrana* Hb. W okolicy Lwowa znalazłem na leśnej łące 5. maja okaz do *Quadrana* bardzo zbliżony, który jednak dla rażąco ciemnego ubarwienia, możnaby poczytać za gatunek nowy, lub przynajmniej wybitną aberację poprzedniej.

69. *Cruciana* L. Rytro, w krzakach brzozowych, 26. lipca. Nowicki znalazł go także w Galicyi wschodniej. Wszędzie rzadki.

70. *Trimaculana* Don. Wysoki Zamek przy Lwowie, w drugiej połowie czerwca koło wiązów (*Ulmus campestris*), których liśćmi gąsienica żyje.

Phoxopteryx Tr.

71. *Diminutana* Hw. Zauważyłem go w maju i na początku czerwca koło Nowego Sącza, Biecza, Rzeszowa i Lwowa, wszędzie pojedynczo. Rozprzestrzeniony w całym kraju.

*72. *Comptana* Froel. W r. 1897 zebrałem w Brodach kilka gąsienic tego rzadkiego gatunku, z których motyle wylęgły się w połowie maja roku następnego. Gąsienice żyją w zwiniętych liściach poziomki. Zauważyłem, że niektóre z nich zimowały w stanie gąsienicy, inne w stanie poczwarki.

Dichrorampha Gn.

*73. *Distinctana* Hein. Kilka okazów na jałowej łące przy-leśnej koło Brodów (Dittkowce), 19. maja 1895; także w okolicy Lwowa.

Tineina.

Scardia Tr.

74. *Boletella* F. Dwa okazy tego największego z naszych Molowców, złowiliśmy z zarządcą lasów p. Schillem, przy lampie na nocnej wycieczce w Rzyczanowie koło Rytra, 3. sierpnia b. r.

Blabophanes Z.

75. *Monachella* Hb. W Brodach dwa egzemplarze przy lampie ogrodowej 14. i 16. sierpnia. Rzadki ten gatunek, znany mi dotychczas tylko z Brodów, pojawia się u nas niewątpliwie w dwóch generacjach.

Tinea Z.

76. *Fulvimitrella* Sodof. Jeden okaz znalazłem we Lwowie 24. maja znowu w mieszkaniu (porówn. I, l. 317).

Incurvaria Hw.

*77. *Fuscatella* Tgstr. Jedną samicę strząsnąłem z brzozy przy Lwowie 29. maja 1896. Gatunek finlandzki, nadzwyczajnie rzadki, nowy dla fauny Austro-Węgier.

Nemophora Hb.

78. *Schwarziella* Z. Wykazany był tylko z gór rytrzańskich nad Popradem, gdzie się w czerwcu nie rzadko pojawia (Schille). Znalazłem go także w okolicy Lwowa w drugiej połowie maja.

Adela Latr.

*79. *Fibulella* F. ab. *Pulchella* Ev. Aberacja z wybitną jasną plamką okrągłąwą przy nasadzie skrzydeł przednich. Mój okaz, znaleziony w Lesienicach przy Lwowie 24. maja 1897, odznacza się nadto pięknem ciemnofioletowem tłem skrzydeł przednich.

80. *Associatella* F. R. Drugi w Galicyi okaz tego rzadkiego Molowca górskiego (porówn. I, l. 326) znalazłem na potężnych wyniosłościach Konieczny nad Popradem, 25. lipca.

Acrolepia Curt.

*81. *Assectella* Z. Pojedynczo w okolicy Brodów 24. kwietnia, oraz Lwowa (Krzywezyce) 21. października; w dwóch generacjach.

Roeslerstammia Z.

82. *Erxlebella* F. Daleko rozsiedlony, lecz wszędzie rzadki. Koło Biecha w maju; jeden okaz wylął się u mnie w domu we Lwowie już 5. kwietnia. Gąsienica na lipie, poczwarka zimuje.

Hyponomeuta Z.

83. *Vigintipunctatus* Retz. Dwie generacje. Koło Brodów w krzakach pojedynczo na pocz. maja i w połowie sierpnia; także *ex l.* w połowie lipca. Gąsienica na *Sedum*; poczwarka na I generacje motyla zimuje.

Swammerdamia Hb.

84. *Heroldella* Tr. Dotychczas posiadam tylko dwa pewne okazy tego gatunku, znalezione w lipcu w okolicy Nowego Sącza (Podegrodzie, Ryto).

Argyresthia Hb.

85. *Nitidella* F. *ab. Ossea* Hw. Tę jasną aberację znalazłem w kilku okazach, wypłoszonych z krzaków koło Rytra, przy końcu lipca; forma główna była tam o tej porze bardzo pospolita.

86. *Retinella* Z. Daleko rozsiedlony; okolica Nowego Sącza i Lwowa, koło brzóz w czerwcu.

87. *Pygmaeella* Hb. Krzywczyce przy Lwowie, 22. czerwca; Rostoka Wielka koło Rytra 25. lipca; spoczywa na liściach wierzb i wy. Gatunek daleko rozprzestrzeniony, lecz dość rzadki.

Cerostoma Latr.

88. *Vittella* L. *ab. Carbonella* Hb. W Brodach wypłoszyłem go z zeschłych, zeszłorocznych liści krzaku dębowego 25. marca, przeto egzemplarz niezawodnie przezimowany. Przez hodowlę otrzymałem we Lwowie jeden śliczny okaz 16. czerwca; gasienica w maju na klonie, zwieszała się z wysokiego konaru na bardzo długiej nitce przędzy. Oprzęd dość tęgi, czysto biały, około 11 mm. długi, podobny kształtem do kokonu Kraśnika (*Zygaena* F.).

89. *Radiatella* Don. Między wielu aberacjami tego bardzo zmiennego gatunku, pojawiającego się u nas wszędzie w późnej jesieni, oraz po przezimowaniu na wiosnę, zasługują na wzmiankę:

*90. *Radiatella* Don. *ab. Variella* Hb. Aberacya dość częsta, u której nalot i plamki ciemne tworzą nakreślenia więcej poprzeczne;

*91. *Radiatella* Don. *ab. Fissella* Hb. 108. O skrzydłach przednich brunatnawo białych z szeroką, czarno-brunatną pręgą, przebiegającą wzdłuż środka od nasady do wierzchołka. Tę piękną aberację posiadam w dwóch egzemplarzach, z Brodów (26. lipca) i Lwowa (29. września).

Depressaria Hw.

*92. *Petasis* Stdfs. Gatunek alpejski. Jeden śliczny okaz na szczytach Wielkiej Rostoki nad Popradem, 25. lipca 1898.

93. *Propinquella* Tr. Jeden okaz we Lwowie, 1. kwietnia, bezwątpienia przezimowany.

94. *Impurella* Tr. Daleko rozsiedlony, jednak rzadki. Przy Lwowie wypłoszyłem dwa egzemplarze z krzaków przy końcu września. Motylki spoczywają między liśćmi lub po pniach drzew rozmaitych.

95. *Astrantiae* Hein. Przebywa w Rytrze i okolicy po wysokich polanach (Radziejowa, Młodów) i dolinach górskich, w lipcu i sierpniu.

96. *Nervosa* Hw. Brody *ex l.* 18. lipca; gąsienica na roślinach baldachowych. We Lwowie na piaszczystych ugorach w połowie maja. Rzadki.

Gelechia Z.

97. *Scotinella* H. S. We Lwowie wychodowałem w połowie czerwca kilka okazów z gąsienic, żyjących na początku maja, kwiatami tarniny. Nowicki wykazuje go z krainy lasów w Tatrach!

Bryotropa Hein.

98. *Decrepidella* H. S. Przeważnie po suchych łąkach piaszczystych koło Lwowa, na początku czerwca, oraz koło Brodów w połowie sierpnia, wszędzie pojedynczo. Niezawodnie dwie generacje. *Decrepidella* jest niewątpliwie tylko aberacją gatunku *Terrella* Hb.

99. *Senectella* Z. Czarny Dunajec 3. sierpnia. Gatunek znany dotychczas tylko z Karpat zachodnich.

Lita Tr.

100. *Moritzella* Hb. Bardzo lokalny i rzadki; zauważany dotychczas tylko w przedmiejskich ogrodach Lwowa (Wysoki Zamek, strzelnica), od połowy maja do połowy lipca

*101. *Maculiferella* Dgl. Na jałowych wzgórzach piaszkowych koło Lwowa, 11. maja 1898.

102. *Junctella* Dgl. W Brodach 20. sierpnia; we Lwowie wypłoszony z krzaków 2. października. Motyl zimuje i pojawia się zlatany znowu na wiosnę.

Teleia Hein.

103. *Fugitivella* Z. Na strzelnicy lwowskiej, dwa egzemplarze, w drugiej połowie czerwca.

104. *Humeralis* Z. W okolicy Brodów wypłoszyłem jeden okaz ze sosny 18. kwietnia.

105. *Luculella* Hb. Pojedynczo w okolicy Brodów i Lwowa, w maju i pocz. czerwca. We Lwowie wychodowałem dwa okazy (4. czerwca i 26. maja) z gąsienic, żyjących między sprzedzonymi liśćmi dębu. Gąsienica zimuje w obszernej komorze, utworzonej we fałdzie liścia, którą zasklepia żółto-brunatną przedzą; w tej komorze przepoczwarzcza się na wiosnę. U jednego z moich w domu wychodowanych okazów jest znamię żółte zredukowane na okrągłą plamę w środku skrzydła.

Poecilia Hein.

106. *Albiceps* Z. W Lesienicach koło Lwowa jeden okaz 6. lipca.

Argyritis Hein.

107. *Pictella* Z. Na piaszczystych pochyłościach wzgórz koło Lwowa, jeden śliczny okaz 23. czerwca.

108. *Superbella* Z. Znalazłem go w dwóch egzemplarzach na piaszczystym gruncie, porośłym macierzanką koło Lwowa, na początku czerwca. Wymienia go tylko Garbowski (l. c.) bez wszelkiej daty.

Chelaria Hw.

109. *Hübnerella* Don. Przeważnie rzadki, jednak daleko rozprzestrzeniony. Kilka okazów wypłoszyłem z krzaków leszczykowych i grabowych koło Lwowa (Pohulanka, Lesienice), w drugiej połowie września.

Lamprotes Hein.

110. *Micella* Schiff. S. V. Lipki koło Brodów, w mieszanym lesie liściastym i sosnowym, w połowie czerwca; rzadki.

Ceratophora Hein.

111. *Triannulella* H. S. Jeden okaz na cmentarzu łyżakowskim przy Lwowie, 24. października; bardzo rzadki.

Nothris Hb.

112. *Verbascella* Hb. W roku bież. wychodowałem ten gatunek w większej ilości z gąsienic, znalezionych w maju na *Verbascum Thapsus*. Gąsienice tej generacji wżerają się w szczyty pędów młodej o tej porze rośliny, deformując je zupełnie; miejsce zajęte przez gąsienicę jest kulisto zgrubiałe i gęsto okryte pilnią liści. Znajdywałem czasem 2—3 gąsienic w jednym pędzie. Motyle legły się przez długi okres czasu, mianowicie między 6. czerwca a 15. lipca, z czego wnosić można, iż gąsienice w różnym stopniu dojrzałości zimę przebywają; (porówn. I, l. 381).

Oecophora Z.

113. *Cinnamomea* Z. Kilka okazów w okolicy Rytra, Czarnego Dunajca i Brodów. Molowiec ten pojawia się pojedynczo w całym kraju od nizin do gór, po brzegach lasów szpilkowych i liściastych, oraz po zaroślach, od końca czerwca do sierpnia.

114. *Minutella* L. Jeden okaz na piaszczystych nieużytkach przy Lwowie 31. maja.

Gracilaria Z.

115. *Hemidactylella* F. Po dokładniejszym zbadaniu okolicy Lwowa okazało się, że ten gatunek jest tu najpospolitszym swego rodzaju (porówn. I, l. 395); pojawia się we wrześniu i październiku w zaroślach mieszanych z klonami.

116. *Ononidis* Z. Znalazłem go w okolicy Brodów na przyłęsnej łące, porosłej Wilżyną ciernistą (*Ononis spinosa*), 5. czerwca 1898. Wspomina o nim tylko Garbowski (l. c.) bez podania jakiegokolwiek daty.

Coriscium Z.

117. *Brongniardellum* F. Między wielu okazami tego molowca, pojawiającego się wszędzie, zwłaszcza koło dębów, mniej lub więcej często, od końca lipca do późnej jesieni, (po przezimowaniu pojedynczo też na wiosnę), znalazłem jeden zupełnie odmienny¹⁾, którego opis tu podaję.

*118. *Brongniardellum* F. ab. *Disconigrellum* m. „*Alis anterioribus disco a basi ad striolam antiapicalem nigris, margine interiore unicolore dilute ochraceo fusco*“.

Brongniardellum ma wogóle małą skłonność do tworzenia nieznacznych odmian co do rozmiaru (długość skrz. przedn. = 4 do 5,5 mm), barwy tła i wyrazistości nakreśleń białych na skrzydłach przednich. Tło tychże bywa jaśniej lub ciemniej czerwawo lub żółto-brunatne, przy brzegu pachowym częstokroć bledsze. Kreseczki białe, od wewnątrz czarno ograniczone, zwykle wyraźne, zanikają niekiedy tak dalece, że je można poznać tylko po ciemniejszych granicach.

ab. *Disconigrellum* różni się wybitnie od innych form całkiem czarnem zabarwieniem wzdłuż środka skrzydeł przednich, (podobnie jak u *Lita Fischerella* Tr.). Czarna część skrzydła, rozpoczynająca się ostrym klinem przy nasadzie, rozszerza się w dalszym ciągu jednostajnie i dosięga brzegu ramiennego między drugą a trzecią białą kreską przyramienną; mały skrawek brzegu ramiennego między nasadą a drugą kreską przyramienną, oraz wierzchołek skrzydła, mają barwę tła. Brzeg pachowy jasny, odgraniczony ostro od czarnej środkowej części fałdzikiem skrzydła, a w dalszym ciągu nieco za środkiem aż po ogonek wierzchołkowy, czarnym łukiem ku górze wypukłym; znamię białe za środkiem brzegu pachowego zaledwie widoczne, pozbawione zupeł-

¹⁾ Okaz ten oglądał Dr. Hofmann w Regensburgu.

nie czarnego obrzeżenia od wewnątrz, podobnie jak bliższy nasady biały pasek poprzeczny; wskutek tego jest brzeg pachowy niemal jednostajnie jasno brunatno-żółty.

Ornix Z.

119. *Finitimella* Z. Daleko rozsiedlony. W okolicy Lwowa nie rzadki na brzegach lasów, zwłaszcza koło tarniny; także w Bochni. Pojawia się od końca kwietnia do pocz. czerwca.

120. *Torquilella* Z. Lesienice przy Lwowie, w pierwszej połowie maja, Biecz, w połowie sierpnia. Także *ex l.* we Lwowie; gąsienica minuje liście tarniny, poczem przeobraża się w poczwarkę w małym, żółtym oprzędzie, na zagiętym brzegu liścia; poczwarka na pierwszą generację motyla zimuje.

*121. *Scutulatella* Stt. W okolicy Lwowa, w młodej brzezynie na gruncie piaszczystym, dwa okazy w drugiej połowie maja 1896. Gąsienica minuje liście brzozy.

Coleophora Z.

122. *Antennariella* H. S. Kilka okazów wyhodowałem w bieżącym roku z poczwarek, zebranych w drugiej połowie kwietnia koło Lwowa (Lesienice). Woreczki gąsienic, przyczepione pod kątem około 60° do pni grabów, rzadziej buków, są krótkie (nieco nad 4 mm.) a grube, w środku dość pękate, wzdłuż grubo pomarszczone, z końcem trójkłapowym, przy nasadzie wyraźnie przewężone, barwy kasztanowo-brunatnej, przy obu końcach oraz wzdłuż brózek białawej; wogóle naśladują swą barwą i kształtem drobne pączki pędów, z pnia wyrastających. Motyle legły się przy końcu kwietnia i na początku maja.

*123. *Ochripennella* Z. We Lwowie (po ogrodach) i w okolicy co roku liczny, zwłaszcza w stanie gąsienicy. Pierwszy raz spostrzegłem charakterystyczne woreczki gatunku tego w maju r. 1895. Gąsienica zimuje w młodym wieku; żyje na roślinach wargowych, zwłaszcza na *Ballota nigra* i *Glechoma hederacea*, minując z początku ich liście, później we woreczku utworzonym z kawałeczków liścia. Woreczek około 9 mm. długi, prosty, ściśnięty, szorstki, delikatnie omszony, z odstającymi łatkami na obu krawędziach w połowie nasadowej, o końcu dwukłapowym; gąsienica nosi go w pozycji prostopadłej do płaszczyzny liścia. Motyle legną się przez cały czerwiec.

*124. *Olivacella* Stt. Trzy okazy *ex l.* we Lwowie, pierwszy 30. maja 1895, inne 8. czerwca i 9. lipca. Gąsienica na *Alsine* i *Stellaria*, w żółto-brunatnym woreczku rurkowatym.

125. *Fuscedinella* Z. Wiele okazów w N. Saczu i Lwowie, wyhodowanych z gąsienic między 8. czerwca a 15. lipca. Gąsienice wielożerne, na olszy, brzozie, leszczynie, dębie, głogu, tarninie i i.; woreczek jaśniejszy lub ciemniej brunatny, (na brzozie najjaśniejszy), rurkowaty, o trójkłapowym końcu.

126. *Viminetella* Z. We Lwowie wyhodowałem dwa okazy na początku czerwca z gąsienic, znalezionych na liściach *Salix caprea*. Woreczek blisko 4 mm. długi, ciemno-brunatny, w mniejszej części nasadowej objęty nieco odstającą, jasno brunatno-czerwona dutką skośną, jakby manszeczkiem.

127. *Paripennella* Z. Jeden okaz *ex l.* 24. maja we Lwowie. Gąsienica na brzozie.

*128. *Ledi* Stt. Krzywczyce koło Lwowa 10. czerwca 1895.

129. *Auricella* F. Na przyleśnej łące koło Brodów dwa okazy, 5. czerwca.

130. *Lixella* Z. Rozprzestrzeniony w całym kraju od równin do podgórzy. Zauważyłem go w okolicy Lwowa, Nowego i Starego Sącza; motyle latają zmierzchem po suchych miejscach, porośniętych trawą i macierzanką, od połowy czerwca do początku sierpnia.

131. *Onosmella* Brahm. Koło Lwowa i Brodów kilka okazów, uwijających się zmierzchem nad kwiatami *Echium*, w miejscach piaszczystych, od połowy czerwca do połowy lipca; także *ex l.* we Lwowie. Gąsienica minuje liście *Echium*, *Hieracium*, *Artemisia* i innych ziół; przebywa w obszernym woreczku, gęsto okrytym długim, delikatnym włosem białym, na podobieństwo bazi wierzbowej.

*132. *Dianthi* H. S. Jeden okaz w Brodach, na przyleśnej łące, 5. czerwca 1898.

133. *Argentula* Z. Na piaszczystych łąkach koło Lwowa 21. czerwca; rzadki.

*134. *Otitae* Z. Dwa okazy, latające zmierzchem na jałowych wzgórzach łączakowskich przy Lwowie, 14. czerwca 1896.

135. *Laripennella* Zett. Brody, w lipcu i na początku sierpnia; rzadki.

*136. *Coleophora spec.* W roku bieżącym znalazłem 15. sierpnia na cmentarzu brodzkim, w suchym miejscu piaszczystym, porośniętym przeważnie bylicą (*Artemisia*), piękny okaz z rodzaju *Coleophora*, który zdaje się być nowym gatunkiem¹⁾. Rezerwując sobie dokładniejszy opis tego zajmującego gatunku do czasu ze-

¹⁾ Rzeczony okaz, niezgadający się nawet w przybliżeniu z opisem znanych *Coleophor*, uznaje Dr. Rebel w Wiedniu jako gatunek, prawdopodobnie jeszcze nie opisany.

brania obfitszego materyału, podaję tymczasem najważniejsze jego znamiona:

Długość skrzydła przedniego $8\frac{1}{2}$ mm., największa szerokość $1\frac{3}{4}$ mm. Skrzydła przednie od samej nasady jednostajnie szerokie. Brzeg pachowy przechodzi nieznacznie w kraniec i tworzy z nim prostą linię; brzeg ramienny jednostajnie słabo wypukły, zakrzywia się nagle dopiero przy $\frac{3}{5}$ części swej długości, przeto wierzchołek skrzydła dość krótko kończysty. Członek nasadowy rożków o gładko przylegającej łusce, bez pędzelka włosów u spodu, również reszta prętka rożków gładka. Rożki aż do końca białe i brunatnawo obrączkowane. Otułki dwa razy dłuższe od głowy, wyprostowane; ich członek środkowy okryty gęstą lecz dość zbitą łuską brunatno-popielatą, która przy końcu u spodu tworzy zaostrzony pęczek, sięgający niemal połowy członka końcowego; tenże blisko 4 razy krótszy od środkowego, szydełkowaty, ciemniej brunatny. Skrzydła przednie w połowie ramiennej aż po żyłkę przednią środkową (*c. subcostalis*) żółtawo-brunatne. Gałązki żyłek w tej części skrzydła niewyraźnie białawe. Brzeg ramienny od nasady po strzępinę biały, a mianowicie przy nasadzie szeroko i czysto biały, dalej co raz węższy i brunatniejszy. Żyłka tylna środkowa (*c. subdorsalis*) i pachowa szeroko brunatnawo-białe, oddzielone od siebie wąską smugą, utworzoną z łusek czarnych, pomieszanych z czysto białymi; podobny nalot zajmuje skrawek pachowy, całą komórkę środkową oraz przestrzenie międzyżyłkowe w ramiennej części skrzydła. Strzępina przy brzegu ramiennym brunatnawa, przy krańcu więcej popielata; przy jej nasadzie znajdują się białe łuski, wybiegające z rzadka z brzegów skrzydeł. Głowa i tułów jasno-brunatno-popielate; część głowy nad oczami i obwódki łopatek białe. Kałdun ciemno-brunatny, kuper żółtawo-brunatny, brzuch jaśniejszy.

Chauliodus Tr.

137. *Strictellus* Wk. W górskiej okolicy nad Dunajcem (Zbyszyce w powiecie nowosądeckim), 16. września jeden okaz; rzadki.

138. *Chaerophyllellus* Goeze. Koło Lwowa pojedynczo, w drugiej połowie września i początku października; pojawia się u nas także i na wiosnę, częścią w generacyi pierwszej, częścią po przezimowaniu.

Laverna Curt.

*139. *Laspeyrella* Hb. Tego barwnego molowca odkryłem w jednym ślicznym okazie, w liściastym lesie Lesienic koło Lwowa, 24. maja 1897; gdzieindziej u nas jeszcze nie znany.

140. *Schranckella* Hb. Kilka okazów wypłoszyłem z gęstych zarośli *Epilobium*, w wilgotnych rozpadlinach Wielkiej Roztoki koło Rytra, 25. lipca.

Aechmia Stt.

*141. *Dentella* Z. Trzy egzemplarze na brzegu lasu Krzywieckiego koło Lwowa, w pierwszej połowie czerwca 1898.

Heliozela H. S.

*142. *Stanneella* F. R. Gatunek bardzo podobny do *Tinagma Saltatricellum* F. R.¹⁾ Pierwszy okaz znalazłem w Brodach 31. maja 1893, kilka innych później w liściastych lasach koło Lwowa. Pojawia się przez cały maj, najwięcej koło dębów.

Elachista Stt.

143. *Albifrontella* Hb. Jeden okaz na leśnej łące koło Brodów 2. czerwca.

144. *Pullella* H. S. Pojedynczo koło Rzeszowa i Lwowa w maju. Rozsiedlony w całym kraju, lecz nie częsty.

*145. *Stabilella* Frey. Jedyne okazy w Nowym Sączu, 21. maja 1881.

Bedellia Stt.

146. *Somnulentella* Z. Koło Lwowa w wilgotnych wąwozach leśnych, we wrześniu i październiku; rzadki.

Lithocolletis Z.

147. *Sylvella*. Hw. Znajduję go co roku dość licznie na ścianach altan strzelnicy lwowskiej w maju; jest przeto w kraju daleko rozprzestrzeniony (porówn. I, l. 446).

*148. *Geniculella* Ragonot, Ann. Soc. ent. France. 1873, pl. 11. W tenże miejscu i o tej samej porze, co poprzedni, lecz o wiele rzadszy; także jeden okaz wyległ w domu już 8. kwietnia 1896 z gąsienicy minującej liście *Acer Pseudoplatanus*.

Gatunek ten, pozornie bardzo podobny do *L. Sylvella*, różni się od niej wybitnie pierwszym paskiem poprzecznym na skrzydłach przednich, który u *Sylv.* jest na zewnątrz tylko wygięty i od następnego zupełnie oddzielony, zaś u *Genic.* tworzy kąt

¹⁾ Okazy moje oznaczył jeden ze znanych lepidopterologów jako *T. Saltatricellum*, jak się następnie przekonałem, po zbadaniu żyłek skrzydła z łusek obnażonego, błędnie. Ścisła kontrola okazów, oznaczonych przez innych, jest rzeczą bardzo wskazaną.

bardzo ostro załamany i zachodzi najczęściej swym przedłużonym wierzchołkiem we wierzchołek drugiego, również ostro załamanego paska. Nadto głowa i tułów u *Sylv.* są czysto białe, u *Genic.* mają przymieszkę siwo-popielatą, stopy u ostatniej są dwakroć brunatno-plamiste.

*149. *Insignitella* Z. Odkryłem go w dwóch okazach 24. maja 1896, na leśnej łące (Lipki) koło Brodów.

150. *Ulmifoliella* Hb. Rozprzestrzeniony w całym kraju, lecz wszędzie dość rzadki. Zauważyłem go w Rytrze, Załubińcu koło N. Sącza i w okolicy Lwowa. Pojawia się na brzegach lasów liściastych, zwłaszcza po brzezinach, przeważnie w maju, rzadziej w lipcu. We Lwowie otrzymałem jeden okaz z gąsienicy, toczącej liście brzozy. Poczwarka zimuje w minie, mieszczącej się między dwiema bocznymi żyłkami liścia; motylek wyłął się w domu już 29. kwietnia.

151. *Dubitella* H. S. Lwów, *ex. l.* 22. kwietnia; gąsienica toczy liście wierzy.

152. *Pomifoliella* Z. Gatunek rozprzestrzeniony, lecz mało znany. W okolicy Lwowa wypłoszyłem wiele okazów przeważnie z jabłoni, w pierwszej połowie maja. Na uwagę zasługuje:

*153. *Pomifoliella* Z. *ab. Conjunctella Sorhag.*¹⁾, u której gruba biała kresa wybiegająca z nasady, łączy się z brzegiem pachowym za pomocą delikatnej kreseczki poprzecznej. Jeden okaz tej aberacji znalazł się w mym zbiorze, między poprzednimi.

154. *Sorbi* Frey. Daleko rozprzestrzeniony, lecz dość rzadki. Pojedynczo w Dikowcach koło Brodów i N. Sącza; w maju i sierpniu. Przylatuje do lampy.

155. *Cerasicolella* H. S. Lwów, dwa okazy w ogrodzie strzeleckim 8. maja, ploszone z tarki i jabłoni. Dotychczas był znany tylko z Galicyi zachodniej.

*156. *Oxyacanthae* Frey. Wypłoszony z głogu w jednym z ogrodów lwowskich 22. czerwca; rzadki.

*157. *Coryli* Nicelli. W okolicy Lwowa po brzegach lasów, zwłaszcza koło leszczyny, w maju nie rzadki. Forma bardzo podobna do *L. Carpinicolella* Stt. i prawdopodobnie gatunkowo nie różna.

158. *Pastorella* Z. Gatunek, dziwną rzeczą u nas dotąd innym nieznanym, chociaż daleko rozsiedlony i nie rzadki. Prócz wymienionych w mem sprawozd. zeszłorocznym (porówn. I. l. 460), znalazłem kilka okazów w okolicy Lwowa, w drugiej połowie września i pierwszej października. Motylki ukrywają się między liśćmi różnych drzew liściastych, zwłaszcza wierzb, skąd je ploszyć można.

¹⁾ Die Kleinschmetterlinge d. Mark. Brandenburg etc. Berlin 1886.

159. *Comparella* Z. Dwa okazy na cmentarzu brodzkim koło topoli srebrnej, w drugiej połowie sierpnia. Jeszcze mało znany.

Lyonetia Hb.

160. *Prunifoliella* Hb. Kilka okazów na cmentarzu łyżczakowskim przy Lwowie, we wrześniu i na początku października. Gatunek pojawiający się w odmianach, z których na uwagę zasługują:

*161. *Prunifoliella* Hb. *ab. Padifoliella* Hb., o skrzydłach przednich z popielatym nalotem i brunatnymi plamkami przy brzegu pachowym blisko nasady. Wypłoszona z krzaków w stryjskim parku przy Lwowie, 19. września 1897.

*162. *Prunifoliella* Hb. *ab. Albella* Ev., z szeroką, dołem wygiętą rysą brunatną przy brzegu ramiennym skrzydeł przednich. Znaleziona we Lwowie na cmentarzu łyżczakowskim 2. października 1897.

Cemiosoma F.

163. *Susinella* H. S. Koło Lwowa po leśnych i otwartych łąkach o gruncie piaszczystym, w maju.

Bucculatrix Z.

164. *Boyerella* Dup. Koło Rzeszowa i Lwowa, w pobliżu wiałów, pojedynczo w maju i czerwcu.

*165 ? *Fatigatella* Heyd. *var. Obscurella* m. Rzadki ten gatunek wykazałem już w zeszłym roku (porówn. I, l. 468); jednak co do okazów pochodzących z wyżyny Czarnej Dunajca i okolicy Nowego Sącza, pozostawałem zawsze w niepewności, czy należą rzeczywiście do gatunku *Fatigatella*. Wątpliwość moja zwiększyła się w ostatnich czasach z powodu niezgodnego orzeczenia dwóch znamienitych lepidopterologów, którym okazy moje do rozpoznania przesłałem. Jeden przypuszcza, że takowe są ciemną odmianą gatunku *Fatigatella*; drugiemu jest ta forma nawet co do rodzaju nieznana; przypuszcza oczywiście błędnie, że jest to melanotyczna odmiana z grupy *Lithocoll. Pastorella* Z. Ponieważ nadto dyagnoza gatunku *Fatigatella*, podana w dziele Heinemann (l. c.), który go z autopsji nie znał, nie zupełnie zgadza się z moją formą, podaję poniżej jej opis, przyjmując na razie, że jest tylko melanotyczną odmianą gatunku *Fatigatella* Heyd.

„*Alae anteriores nigro-fuscae, maculis quatuor oppositis albis, quarum duae costales obliteratae, duae dorsales arcum supra interruptum efficientes, maculamque nigram includentes, angulo posteriore albedo; ciliis cinereis, ante lineam deidentem nigram albis. Long. alae anter. 4 mm.*”

Różni się od *Fatigatella* przedewszystkiem tłem skrzydeł przednich, które u tej formy są brunatno-czarne, (u *Fatigatella* żółto-popielate). Z czterech plamek białych, ułożonych parami przeciwległe przy brzegu ramiennym i pachowym, są obie ramienne mniejsze i częstokroć barwą tła przyćmione, lub całkiem zakryte, pachowe zaś tworzą w środku tegoż brzegu, właściwie czysto białe, nizki łuk ku górze wypukły, w środku zwężony, lub najczęściej przerwany; zewnętrzne ramię łuku jest dłuższe i więcej skośne; łuk ten obejmuje trójkątną plamę, wybitnie czarną. Część skrzydła w kącie tylnym za znamieniem białem, często też i wierzchołek są białawe lub przynajmniej jaśniej żółtawo-brunatne. Strzępina włoskowata, długa, jasno-popielata, z czarną, prószystą przedziałką, utworzoną z czarnych koniuszków łusek białych, wybiegających z krańca skrzydła. Skrzydła tylne wraz z strzępiną popielate. Pęczek włosów głowy z wierzchu brunatny, przy nasadzie i u spodu biały. Plecy brunatno-czarne, kałdun z wierzchu brunatny, kuper jasny, brunatnawo-żółty, spód lśniaco-biały.

Wszystkie okazy moje, pochodzące z Czarnego Dunajca i okolicy Nowego Sacza, wymienione w mym zeszłorocznym wykazie, należą do tej formy.

*166. *Artemisiae* H. S. Koło Lwowa po miejscach zarosłych bylicą (*Artemisia camp.* i *vulgar.*), w drugiej połowie maja; na cmentarzu brodzkim w drugiej generacyi 18. sierpnia.

*167. *Artemisiac* H. S. *ab. Ratisbonensis* Stt. Jasna aberracja poprzedniego, (według Staudingera odrębny gatunek); na wzgórzach łyżczakowskich przy Lwowie, 22. maja 1897.

168. *Humiliella* H. S. Jedyne okazy tego rzadkiego molowca znalazłem jeszcze w r. 1876, w Załubińcu koło Nowego Sacza, 24. kwietnia.

169. *Cristatella* Z. Bardzo rzadki. Jeden okaz koło Lwowa, na piaskowych wzgórzach łyżczakowskich, pokrytych krwawnikiem (*Achillea*), 22. maja.

Nepticula Z.

*170. *Marginicolella* Stt. Kilka okazów w drugiej połowie maja 1896, na altanie strzelnicy lwowskiej wśród wiązków (*Ulmus campestr.*).

171. *Salicis* Stt. Dotychczas zauważyłem ten gatunek tylko w Galicyi zachodniej, gdzie jest znacznie rozprzestrzeniony: w okolicy Krakowa, (tu pierwszy okaz w r. 1889) i Rzeszowa w maju, koło Biecza w drugiej generacyi, przy końcu sierpnia. W Krakowie wylagł się w domu jeden okaz 18. maja mimo, iż poczwarka już w ziemi została przeniesiona do ogrzanego pokoju. Motylki znajdowałem zawsze koło wierzb wązkolistnych, chociaż gąsienica ma się żywić liśćmi wierzb szerokolistnych, zwłaszcza wierzb

iwy (*Salix caprea*), która w Galicyi zachodniej jest o wiele rzadszą, aniżeli we wschodniej. O gatunku tym znajduję wzmiankę tylko w dodatku pracy Garbowskiego (l. c.), bez wszelkiej daty.

*172. *Sericopeza* Z. Jeden piękny okaz tego barwnego mowca wyhodowałem we Lwowie, 31. maja 1896 z poczwarki, znalezionej pod korą klonu (w Krzywczycach), na początku wiosny tego samego roku. Oprzędzik twardy, formy jaja, spodem płaski, bursztynowo-żółty, okryty delikatniejszą powłoką przędzy, $3\frac{1}{3}$ mm. długi, a nieco nad 2 mm. szeroki; poczwarka krótka, płaska, blado-brunatna, wysuwa w czasie wylęgu motyla większą część ciała z oprzędu. Gdzieindziej w kraju dotąd nie zauważany.

173. *Turbidella* Z. Na cmentarzu brodzkim, cztery okazy (2 ♂♂, 2 ♀♀) wypłoszone z topoli srebrnej (*Populus alba*), 23. maja.

Pterophorina.

Oxyptilus Z.

174. *Ericetorum* Z. W okolicy Myślenic, Brodów, Lwowa; pojawia się już od końca czerwca.

*175. *Teucriti* (Greening) Jordan. Stainton Ent. Ann. 1870, p. 143. Gatunek bardzo rzadki, jednak daleko rozprzestrzeniony. Dotychczas znalazłem dwa okazy w krainach bardzo od siebie odległych, mianowicie na piaszczystych miejscach (plantacje miejskie) przy Lwowie, 15. czerwca 1895¹⁾ i na bujnej łące kwiecistej w Gołębkwicach koło Nowego Sącza, 9. sierpnia 1896. Pojawia się w miejscach wystawionych na działanie słońca.

176. *Leonuri* Stange. Prócz wymienionego w zeszłym roku okazu z Rzeszowa (I, l. 482) znalazłem później drugi koło Lwowa, latający zmierzchem na suchej łące piaszczystej, 23. czerwca 1897.²⁾

Mimaesoptilus Wallgr.

177. *Serotinus* Z. v. *Plagiodactylus* Z. L. E. VI, 368; (w kat. Staudingera: *Plagiodactylus* S.). Na piaszczystych wzgórzach łyżakowskich przy Lwowie, zmierzchem 19. czerwca.

¹⁾ Jest to okaz podany w mym zeszłorocznym wykazie (I, l. 482) problematycznie jako *O. Leonuri* Stange.

²⁾ *O. Teucriti* i *Leonuri*, gatunki do siebie i innych z wejrzenia bardzo podobne, odznaczają się przedewszystkiem budową otulek; takowe są u dwóch pierwszych cienkie i mają członki drugi pokryty łuską przylegającą, podczas gdy u innych są one grube o członku drugim porośłym bardzo długimi łuskami, tworzącymi przy końcu stosunkowo wielki pęczek kończysty. *Teucriti* i *Leonuri* mają na strzepinie brzegu bocznego tylnej łatki skrzydeł przednich tylko w kącie wewnętrznym białą smugę. U *Teucriti* jest gromadka czarnych

*178. *Aridus* Z. Wypłoszyłem jeden okaz z paproci w wilgotnej rozpadlinie wzgórzy lesistych koło Lwowa, 3. października 1896. Gatunek w Europie środkowej bardzo rzadki.

Leioptilus Wallgr.

179. *Microdactylus* Hb. Jeden okaz pojawił się na przyleśnej łące w okolicy Lwowa, 16. maja b. r.. Bardzo rzadki.

Łusek trzeciego piórka skrzydeł tylnych rozległa, tuż przed końcem piórka przy obu brzegach białymi łatkami przzerwana; u *Leonuri* jest ta gromadka więcej zbita, przy końcu piórka białymi łuskami nie przzerwana.

We Lwowie, w listopadzie r. 1898.

